

Glosaro pri romanika kaj gotika arkitekturo

abako: ŝtona tableto, ĝenerale kvadrata, kiu kronas kapitelon. Ĝi konsistigas la subŝtonon, kiu portas la arkitraron.

absido: ekstremo de kirko, malantaŭ la ĥorejo, en la akso de la navo

abutmento, subapogo: masivo de masonaĵo, kiu kontraŭstaras la puŝon de apogarko, (kontraŭstaro de puŝo)

aĵuraĵo, hurdo: konstruaj elementoj (ekz. muroj, vandoj), kiuj estas traireblaj de la lumo

almura ligilo: horizontala peco de skafaldo, orta al la skafaldita muro, kaj portas la plankon de la skafaldo.

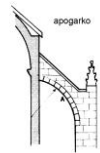
alŝultrigo: (konstr.) apoga muro por taluso, (lign.) parto de lignopeco, situanta je la bazo de ĝia tenono, por ripozi sur la lignopeco mortezita de ligna kunmetado

ambulatorio: galerio, kiu pludaŭrigas la flankan navon de preĝejo por ĉirkaŭiri la ĥorejon

apog-arko: masona konstru-elemento, kiu konsistas en dekliva arko, ekstera al la konstruaĵo, kaj kies celo estas kontraŭstari la flankan puŝon de volbo

(sub) apogbloko, buteo-masivo: infrastruktura laboro de masonaĵo aŭ betono, kies celo estas elteni puŝojn aŭ grandajn ŝarĝojn de konstruaĵo

apog-pilastro, mur-apogilo: masiva piliero, dorsapogita al muro por kontraŭapogi ĝin, kaj subapogi ĝiajn puŝojn

apog-trabo: ĉiu longa elemento, ĝenerale metala, kiu alportas vertikalan ŝarĝon al stabila apogilo

arkaĵo: interna kurbo aŭ intradoso, de arko, aŭ de volbo

barel-volbo, duoncirkla volbo: volbo, kies formo esta duoncilindra, kaj la sekco estas duoncirkla

blokado, blokaĵo: plenigo de masonaĵo el pistitaj ŝtonoj, dronitaj en bano de mortero

cintrigi: realigi la ŝelaĵon de arko aŭ volbo

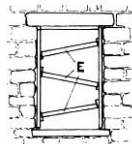
cintrito, volbarmaturo: ligna ŝelaĵo, adaptita al la formo de la intradoso de arko aŭ de volbo, por subteni ĝin dum la konstruado aŭ la riparado

disiĝi, dismeti (s), malkomponi (s)

cintrito por arko

disiĝo: manko de ligo inter la ŝtonoj de muro, unuj rilate al la aliaj

disigsubtenilo(E)

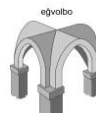
disig-subtenilo, disig-apogilo: peco de subapogo, transverse metita por konservigi disigon inter du vertikalaj flankoj de masonaĵo (fenestroj, ktp)

duonbarelvolbo: volbo, kies formo estas kvaroncilindra, kaj la sekco estas kvaroncirkla

duoncirkla arko, rondarko: arko, kies kurbo estas duoncirkla

eĝo, firsto: eĝo de volbo (elstara linio formita de la renkontiĝo de du volb-arkaĵoj)

eĝvolbo: volbo formata de interkruciĝo de du samaltaj barelvolboj

ekstradoso: supra faco de kurbo de arko aŭ de volbo kontraŭe al la malsupra faco, nomita intradoso

(arkitektura) elekto, decido: videbla ĉefa karakterizaĵo kaj ĝenerala aspekto de konstruaĵo, ligita al la elekto-decido de la konstruistoj.

fasad-ebenigo: ĉiuj laboroj por finlabori fasadon; se ĝi estas ŝtona, oni povas tajli la ŝtonojn post la muntado.

flank-rektaĵo: vertikala parto de muro, kiu portas volbon, irante de la bazamento ĝis la naskiĝo de la volbo; kvadrata pilastro kiu portas arkon; ĉiu el la vertikalaj masonaj fostoj situantaj ambaŭflanke de aperturo

foldo: ortangula sulko, kavigita en ŝton- aŭ lign-elemento, cele al maldikigo aŭ malpezigo de la elemento

fronta ogivo: en kruconervura volbo, estas la ekstera ogivo, kontraŭe al la internaj oblikvaj arkoj, kiuj kruciĝas en la centro de la volbo

frontaĵo, kovraĵo, tegaĵo: videbla faco de elemento de konstruaĵo

halo-preĝejo: preĝejo havanta plurajn navojn paralelajn kaj samaltajn, sen flankaj navoj

intradoso: malsupra faco de arko aŭ de volbo.

konkrecio: en la romia arkitekturo temis pri agregacio de ŝtonoj, dronantaj en bano de mortero

konstru-ŝtono: pli-malpli granda ŝtono, hakita aŭ tajlita, por resti videbla sen ŝmiraĵo

kontraŭ-apogilo: apogilo, kies celo estas firmigi konstruaĵon aŭ kontraŭi ĝiajn flankajn puŝojn per apog-pilastroj, apog-arkoj aŭ apog-traboj

korbela arko: arko kies ĉiu arkoŝtono estas elstarante super la suba arkoŝtono

korbelo: elstaranta parto de konstruaĵo, kiu apogas sin sur apogŝtonoj aŭ konzoloj; pli ĝenerale, elstaraĵo rilate al la fasadoj de la malsupraj etaĝoj

kruco-nervura volbo: volbo formita kaj tenata per memportaj nervuroj (kruconervuroj). La nervuroj interkruciĝas je tio kiel la diagonaloj de ortangulo

mur-ŝtono: eta ŝtonbloko, neprilaborita aŭ pli-malpli kvadratigita, uzata por la konstruado

navo: volumeno ŝipoforma, inversigita, inter la du paralelaj vicoj de kolonoj subtenantaj la volbon de preĝejo. La ĉefa navo estas samaksa kiel la ĥorejo kaj la ĉefa altaro

nervuro, volbo-ripo: dika modluro elstaranta, kiu subtenas volbojn, uzataj unue en gotika arkitekturo, kaj kiuj ofte longiĝas ĝis la bazo de la pilieroj

penetraĵo (ark) : renkonto de du volboj kun malsamaj altecoj kaj malsamaj aksoj

pilastro: vertikala arkitektura elemento, enŝovita en muron, pli-malpli elstaranta

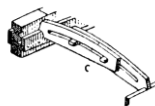
pinaklo: stabiligilo en formo de sonoril-tureto, konstruita sur apog-pilastro aŭ sur apog-arko, uzata por la vertikala ŝarĝo, kiun ĝi aldonas sur la apog-punktojn

pinta barelvolbo: volbo, kies direktrico estas pintarko.

portebla volbo-ŝablono: kalibrilo uzata de la ŝtontajlistoj por desegni kaj kontroli la profilon de la kurboj

portebla volboŝablono

radiaj juntoj: en arko aŭ volbo, la arko-ŝtonoj aŭ volbo-ŝtonoj estas tajlitaj kojnoforme, kaj la juntoj inter ili estas ne paralelaj sed radiantaj

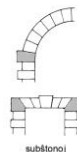

sencintrigi: eligi la cintrojn, kiuj subtenis arkon aŭ volbon dum la konstruado

stego-trabo: infrastruktura elemento, horizontalaspekta, celanta dispartigi la ŝarĝojn aŭ transporti ilin al apogiloj. Aparte, ĝi indikas betonan trabon, kiu agas kiel stego inter palisoj aŭ fundamentoputoj, sur kiu oni poste starigas plenigajn masonaĵojn inter la fostoj

subapogilo: dika fosto por subapogi; ĝenerale rekta, ĝi ankaŭ povas esti iom klinita

subfleksigo: movo de enprofundiĝo de tero okazigita ekz. per la sekigo de argila tero, kiu povas provoki la dispeciĝon de partoj de konstruaĵo

subŝtono, baza ŝtono: unua ŝtono aŭ unua vico konsistanta el bazo de arko-rando aŭ volbo-rando; ĝia malsupra faco estas horizontala, sed ĝia supra faco povas esti iomete klinita por akcepti la arko-randon aŭ volbo-randon.

ŝarĝo-stako: ŝtonvica traborando de arko aŭ de volbo; la vicoj estas horizontalaj kaj inkludas subŝtonojn, kun almenaŭ parto de superaj facoj klinitaj

ŝtontajlo-martelo: du specoj de marteloj de ŝtontajlisto kaj de masonisto. Unu havas du tranĉorandojn inter kiuj unu havas dentojn por piki ŝtonojn kaj ebenigi iliajn frontaĵojn; la alia havas nur unu tranĉrandon, kaj la alia estas kvadrata martelbeko

super-elstarajo: parto de elemento aŭ konstruaĵo plilongigita superpendanta, trans siaj apogoj

timpano: vertikala triangula surfaco, limigita de la deklivaj kornicoj kaj la horizontala kornico de frontono, aŭ inkludita inter la lintelo de pordego kaj la arkivolto aŭ la intradoso de la arko kiu situas super ĝi

tir-stango, stajo: fortika metala stango, horizontale lokita inter du muroj aŭ muro kaj ĉarpentaĵo, por malhelpi la disiĝon de du elementoj de konstruaĵo

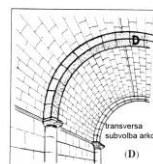

traborando, plafon-rando, volbo-rando: traborando estas la vertikala faco de trabo, kiu elstaras sub planko; plafonrando estas la vertikala interna surfaco de muro situanta inter la supro de aperturo kaj la plafono; arko-rando aŭ volbo-rando estas arko de ĉiuj arkoŝtonoj aŭ volboŝtonoj konsistigantaj la malsupran parton de arko aŭ volbo

tranĉo-rando: akrigita bevele tranĉa ilo

transversa subvolba arko: arko elstaranta sub la intradoso de volbo, perpendikle al ĝia akso, inter du pilieroj aŭ du pilastroj

volbo-ŝlosilo: tajlita ŝtono, kiu ebligas bloki en sia centro la kurbon de arko aŭ de volbo arko-ŝlosilo aŭ volbo-ŝlosilo

subarka modluro: modluro konstituata de rango de arko-ŝtonoj, foje rondformaj. Povas ekzisti arkoj kun pluraj tiaj ŝtonaj modluroj

volbo-lumbo, arko-lumbo: flanka parto de la ekstradoso de arko aŭ de volbo, kiu ricevas la puŝon al la ekstero, ĉe ĝia meza parto

